

1. UVOD

Živimo u eri globalizacije. Promjenama koje donosi globalizacija ruši državu blagostanja, pri čemu najbolje prolaze oni koji djeluju proaktivno, predviđajući i spremajući na njih blagovremeni odgovor, umjesto da se stalno prilagođavaju. Promjene o kojima je riječ, naročito su intenzivne od početka sedamdesetih godina prošlog vijeka, a bazirane su na dostignućima elektronike, računara i telekomunikacija. Razvoj saobraćaja i komunikacija te opšte smanjenje carinskih stopa, pružaju neograničenu „slobodu i mogućnost preduzećima i pojedincima da trguju sa građanima drugih zemalja“¹ što je jedna od glavnih odlika globalizacije.

Kao posljedica navedenih promjena, naročito u privredama razvijenih zemalja, dolazi do:

- naglog povećanja produktivnosti i viškova radne snage,
- povećanog samozapošljavanja,
- nastajanja mnogih malih preduzeća u kojima se otvaraju brojna radna mjesta,
- prilagođavanja velikih kompanija u smislu fokusiranja na svoju osnovnu djelatnost i razvoj novih i inoviranje postojećih proizvoda, povezanih sa dodatnim uslugama i kanalima distribucije,
- počinjanja osamostaljivanja mnogih uslužnih djelatnosti koje se nude u malim nezavisnim preduzećima,
- praktikovanja rada kod kuće i iz kuće,
- upravljačka privreda i ekonomija pomjeraju se prema preduzetničkim.

Sve navedene aktivnosti su integralni dio procesa ponovnog obnavljanja i procvata preduzetništva koje postaje predmet širokog interesovanja svih subjekata privređivanja i put izlaska privreda mnogih zemalja iz „ekonomije očaja“. U takvim uslovima, uspješan poslovni čovjek mora znati nešto specifično, nešto što je originalno i što je barem u početku, nepoznato svim zainteresovanim. Proizilazi da znanje i inovacije postaju rijetki resursi.

¹ Definicija globalizacije od strane Svjetske banke

Na putu tranzicije u koga je zakoračila naša zemlja predstoje brojni procesi među kojima je za nas interesantan proces restrukturiranja preduzeća i preduzetništvo.

„Restruktuiranje preduzeća obuhvata promjenu“²:

- Svojine,
- Upravljanja,
- Organizacije,
- Proizvodnog programa i
- Poslovnih funkcija.

Nabrojani i opisani procesi nisu novina ni specifičnost na našim prostorima, oni su se dešavali i dešavaju u bivšim socijalističkim zemljama. Ishodište opisanih procesa je, kako je već rečeno, moderno društvo.

Iskustva mnogih zemalja pokazuju da je praktično, nezamjenjiv put ka modernom društvu, put održivog razvoja, koji karakteriše:

- preduzetništvo, koje se ogleda u stvaranju što većeg broja malih i srednjih preduzeća (MSP) i u prestruktuiranju postojećih sa ciljem uključivanja što većeg broja ljudi da aktivno utiču na svoju životnu sudbinu i
- novi pristup regionalnom razvoju, koji se oslanja na vlastite snage.